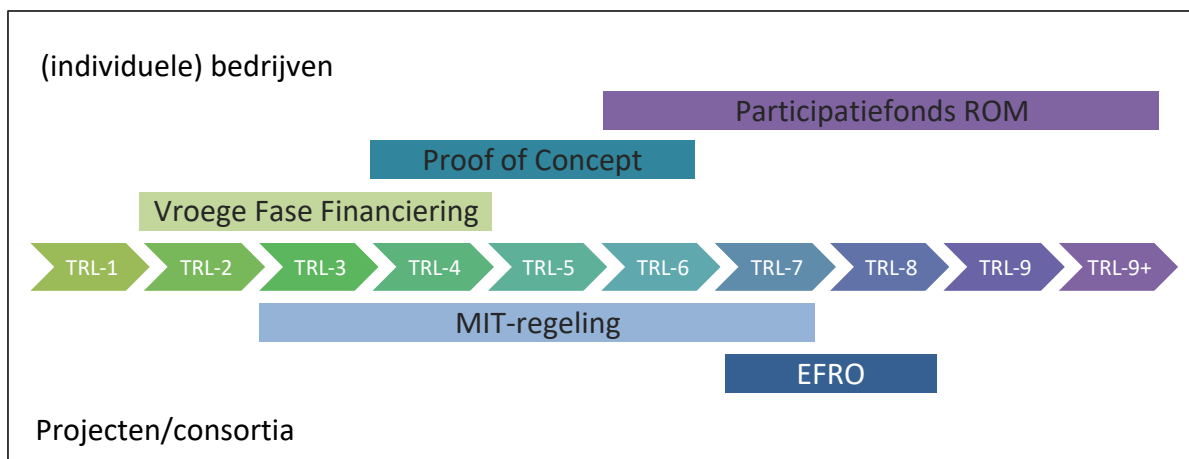

DATUM	29-3-2022
AAN	Provinciale Staten
VAN	College van Gedeputeerde Staten
DOORKIESNUMMER	06-21124703
ONDERWERP	Bijlage 'Statenvoorstel Vroegefasefinanciering'

Inleiding

De Vroegefasefinanciering betreft een regeling van RVO waarmee leningen kunnen worden verstrekt aan starters en MKB-ondernemingen om te onderzoeken of hun idee kans van slagen heeft op de markt. Hiermee kunnen ideeën van planfase naar startfase worden gebracht. In de afgelopen jaren zijn meerdere voorstellen gepasseerd voor versterking van het fondsvermogen in de regio Utrecht in het algemeen en voor de ROM Regio Utrecht in het bijzonder. In deze memo wordt een overzicht gegeven van de verschillende fondsen en regelingen en hoe deze zich verhouden tot de levensfase (TRL) waarin een bedrijf of project zich bevindt. Elk van deze levensfasen vereist weer een andersoortige financiering; van subsidie of lening tot (aandelen) participatie met verschillende bijbehorende risico's. Voor het duiden van het onderscheid tussen de verschillende fondsen wordt uitgegaan van de Technology Readiness Levels (TRL-fasen). Een overzicht van de verschillende fasen met een korte omschrijving is opgenomen als bijlage bij deze memo. In onderstaande figuur staan de verschillende regelingen waar we als provincie Utrecht in het kader van de regionaal economische samenwerking bij betrokken zijn.

Financiële instrumenten naar TRL-fasen

Vroege fase Financiering (VFF)

De VFF-regeling is bedoeld voor eerste fase financiering vanaf TRL-fase 2 tot maximaal fase 6. De ROM Regio Utrecht wil deze regeling vooral inzetten op TRL 2-4 om overlap met het Proof of Concept (POC) fonds te voorkomen. Het gaat om de fase van toewerken naar een Proof of Concept. De VFF-regeling betreft een gestandaardiseerd product; lening met rente Euribor + 5%. De VFF zal vooral ingezet worden om bedrijven in de valorisatieprogramma's bij de Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht te kunnen ondersteunen. Voor de ROM is dit interessant omdat dit meer zicht geeft op kansrijke ondernemingen in die programma's. Een vereiste voor de VFF-regeling is dat bijvoorbeeld het POC-fonds of een andere investeerder bij het verstrekken van de lening al het commitment afgeeft dat zij op termijn een vervolginvestering willen verstrekken, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan. Zo wordt er gebouwd aan zogenaamde 'treintjes' voor het helpen van innovatieve bedrijven door de verschillende groeifasen.

Proof of Concept (POC) fonds

Het POC-fonds richt zich op de fase hierna (TRL 4-6). Het gaat in deze fase om de opwerking naar een POC in praktijk (in geval van een medisch proof of concept van 'in vitro' naar 'in vivo'). Er is dan een eerste Proof of Concept in een laboratorium (of andere praktijk) omgeving. Omzet voor een bedrijf is in deze fase nog niet verplicht. De vorm van dit fonds is een converteerbare lening of aandelenparticipatie. Er is cofinanciering vanuit de markt verplicht, maar gezien de vroege fase is dat nog beperkt tot gemiddeld 25%. Een deel van het huidige POC-fonds is gevuld met Europees geld vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). De verwachting is dat het fonds eind 2023 zal zijn uitgeput. Dan zal er naar verwachting weer een beroep worden gedaan op de EFRO-middelen met cofinanciering vanuit de regio.

Participatiefonds (PCP)

Het Participatiefonds volgt op het POC-fonds en loopt vanaf TRL-fase 6 en hoger. Vanuit een Proof of Concept in een productieomgeving wordt gewerkt naar het doorgroeien van het bedrijf tot *Scale-up* (en verder). In de praktijk zijn er al omzetten, maar is de onderneming in zijn algemeenheid nog verlieslatend. De vorm van financiering betreft meestal een aandelenparticipatie, maar soms ook een converteerbare lening. Bij het PCP is cofinanciering vereist. Op portefeuilleniveau minimaal 45%, met een streefgetal van 65%. Tot nog toe heeft het PCP-fonds steeds tenminste 65% cofinanciering behaald.

MIT-regeling

Binnen de regeling MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT) kunnen bedrijven, kennisinstellingen en andere overheden subsidie aanvragen voor activiteiten die gericht zijn op het stimuleren van de kenniseconomie en innovatie en bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de Regionale Economische Agenda. De MIT-regeling kent een gedeelte voor haalbaarheidsprojecten en een gedeelte voor R&D-samenwerkingsprojecten. Een subsidie voor een haalbaarheidsproject is bedoeld om de technische en economische risico's in kaart te brengen van een voorgenomen innovatieproject. Zoals bijvoorbeeld een literatuuronderzoek, marktverkenning of industrieel onderzoek. Binnen de pijler MIT-R&D is het mogelijk om een subsidie aan te vragen voor een R&D-samenwerkingsproject. Een R&D-samenwerkingsproject is gericht op de ontwikkeling of vernieuwing van producten, productieprocessen of diensten. Het project bestaat uit een industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling of combinatie daarvan dat door een samenwerkingsverband van minimaal 2 MKB-ondernemers wordt uitgevoerd.

Kansen voor West/EFRO

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) richt zich op het versterken van de regionale concurrentiekracht en het vergroten van de werkgelegenheid. Om aanspraak te maken op deze Europese gelden werkt provincie Utrecht samen met de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht in het samenwerkingsverband Kansen voor West. Voor de periode 2021-2027 zet West zich in om initiatieven, projecten en programma's op het gebied van innovatie, klimaat en duurzame stedelijke ontwikkeling een extra impuls te geven. Dit gebeurt door het ondersteunen van initiatieven (tot 40% van totale subsidabele kosten) die passen binnen het Operationeel Programma van Kansen voor West en de Regionale Economische Agenda met ondermeer projectsubsidies, financieringen onrendabele top en voucherregelingen en door bijdragen aan fondsen zoals het Proof of Concept Fonds en het Participatiefonds van de ROM Utrecht Region om het investeringsvermogen voor het MKB te vergroten. Met Kansen voor West 3 (2021-2027) zal nog meer dan voorheen worden ingezet op de latere TRL-fasen 7 en 8.

Overzicht en omvang fondsen

Onderstaand overzicht geeft een indruk van de omvang van de diverse fondsen in 2022.

Fonds	Omvang
VFF-regeling	€ 3 miljoen (t.b.d.)
POC-fonds	+/- € 3 miljoen
Participatiefonds	+/- € 50 miljoen
MIT-haalbaarheid	0,85 miljoen
MIT-R&D	2,46 miljoen
Kansen voor West/EFRO	19,8 miljoen

Bijlage: De TRL-niveaus uitgelegd (bron: <https://www.snn.nl/kennisbank/trl-niveaus-uitgelegd>)

TRL	Naam	Fase	Omschrijving
1	Fundamenteel onderzoek	<i>Discovery</i>	Je doet onderzoek naar het innovatieve idee en de basisprincipes van de innovatie. Je bent hierbij bezig met fundamenteel onderzoek en deskresearch.
2	Toegepast onderzoek		Je hebt de basisprincipes onderzocht en gaat nu bezig met de formulering van het technologisch concept en de praktische toepassingen. In deze fase ben je vooral bezig met experimenteel en/of analytisch onderzoek.
3	Proof of concept		Je onderzoekt de toepasbaarheid van het concept op experimentele basis (experimenteel proof of concept). Je toetst en valideert hypothesen over verschillende componenten van het concept.
4	Implementatie en test prototype	<i>Development</i>	Je gaat de Proof-of-concept van jouw innovatie op labschaal testen. Het design, de ontwikkeling en het testen van technologische componenten vinden plaats in een labomgeving. Je integreert technische basiscomponenten met elkaar om de werking te garanderen. Een prototype dat je in deze fase ontwikkelt, kost relatief weinig geld en tijd om te ontwikkelen en is daarmee nog ver verwijderd van een definitief product, proces of dienst.
5	Validatie prototype		Je onderzoekt de werking van het technologisch concept in een relevante omgeving. Dit is de eerste stap in de demonstratie van de technologie. Een prototype dat je in deze fase ontwikkelt, kost relatief veel tijd en geld en is niet ver verwijderd van het uiteindelijke product of systeem.
6	Demonstratie prototype in testomgeving		Je gaat het concept uitgebreid testen en demonstreren in een relevante testomgeving. Deze testomgeving lijkt op een operationele omgeving, bijvoorbeeld in een pilot plant. Het testen vindt plaats na de technische validatie in een relevante (pilot) omgeving. Het concept geeft inzicht in de werking van alle componenten tezamen.
7	Demonstratie prototype in operationele omgeving	<i>Demonstration</i>	Je gaat het concept testen en demonstreren in een gebruikersomgeving om werking in een operationele omgeving te bewijzen. De demonstratie van het concept in een praktijkomgeving levert je nieuwe inzichten op voor de definitieve markttoepassing van jouw innovatie.
8	Product/ dienst is compleet en operationeel		In deze fase krijgt jouw innovatie zijn definitieve vorm. Je hebt de technologische werking getest en het is bewezen dat het voldoet aan gestelde verwachtingen, kwalificaties en normen (certificering). Daarnaast bepaal je de financiële kaders voor (massa)productie en lancering.
9	Marktintroductie product/dienst/procedé	<i>Deployment</i>	Jouw innovatie is technisch en commercieel gereed; productierijp en klaar voor lancering in de gewenste marktomgeving. Nu het totale ontwikkelingsproces is afgerond is de volgende stap het commercieel wegzetten van een product bij de gewenste doelgroep in de juiste markt.